

Asia: VN/14348/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne asiakasmaksuasetuksen muutoksista

Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry

- Socialrättsliga sällskapet i Finland rf

PL 145, 00251 Helsinki 25

Yhteystiedot - Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry (sosiaalioikeus.fi)

Helsinki 20.7.2024

Suomen Sosiaalioikeudellinen seura ry:n lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta STM061:00/2024

Asiakasmaksuasetuksen mukaisia maksuja ehdotetaan korotettavaksi niin, että muutokset tulisivat voimaan vuoden 2025 alusta. Perusterveydenhuollon (terveyskeskuksen lääkärikäynti, suun ja hampaiden tutkimus ja hoito sekä toimenpiteet, tilapäinen kotisairaanhoido, sekä laitoshoidona annettu kuntoutushoito) maksujen enimmäismääriä korotettaisiin pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidon (sairaalan poliklinikkakäynti, ml. kotona annettu erikoissairaanhoido, päiväkirurgia) maksujen enimmäismääriä pääsääntöisesti 45 prosentilla. Myös terveyskeskuksessa annettavan yksilökohtaisen fysioterapian maksun enimmäismäärää korotettaisiin 45 prosentilla.

Korotukset eivät koskisi maksuttomiksi säädettyjä palveluja, käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävää maksua taikka sellaisia asiakasmaksuja, jotka määräytyvät tulojen ja perhesuhteiden mukaan. Korotukset eivät myöskään koskisi asiakasmaksujen maksukattoa.

SSOS LAUSUNTO

Pääkantomme on se, että esitystä ei tulisi antaa. Sipilän hallitus korotti asiakasmaksuja voimakkaasti vuonna 2018 ja seuraukset olivat erityisesti vähätuloisille kansalaisille kohtalokkaat. Terveystieteiden tutkimusten mukaan monet eivät pystyneet maksamaan asiakasmaksuja, jolloin seurauksena oli ulosottokierre ja asiakkaan luottotietojen menetys.

Nyt esitetyt korotukset ovat vielä suurempia kuin Sipilän hallituksen aikana, ja tämä voi johtaa vaikeisiin tilanteisiin monissa perheissä. Orpon hallituksen on esityksen tehdessään täytynyt tietää, että jo nyt 400 000 kansalaista on ulosoton kohteena sen vuoksi, että he eivät ole kyenneet maksamaan heiltä karhuttua asiakasmaksua. Esityksen taustamuistiossa myönnetäänkin, että esitys kohdistuu raskaimmin vähätuloisimpaan väestön osaan, mutta korotusten dramaattisia seurauksia ei ilmaista riittävän selvästi.

Seuramme on vakuuttunut siitä, että ulosmitattavien kansalaisten määrä tulee nousemaan yli puoleen miljoonaan. Kymmenesosa väestöstä joutuu pulaan korotettujen asiakasmaksujen vuoksi. Tähän kohonneeseen määrään vaikuttavat työttömyysturvaan ja asumistukeen tehdyt leikkaukset, jotka jättävät etenkin työttömille ja lomautetuille kansalaisille entistä vähemmän pelivaraa. On myös todennäköistä, että monet vähätuloiset kansalaiset eivät uskalla maksujen vuoksi hakeutua hoitoon lainkaan. Esityksestä tulisi luopua, vaikka se onkin hallitusohjelmaan kirjattu. Esityksen kohtalokkaita vaikutuksia ei todennäköisesti hallitusohjelmaa tehtäessä ole riittävästi ennakoitu.

Seuramme katsoo, kansantaloutta tulisi tasapainottaa muullakin tavoin kuin kohdistamalla toimet ensisijaisesti vähävaraisimpaan kansanosaan. Perustuslain 6 §:n edellyttämää tasavertaista kohtelua tulisi toteuttaa myös silloin kun valtionaloudessa joudutaan säästämään. Elinkeinoelämä on tähän asti säästynyt lähes kokonaan säästöiltä. Olemme vakuuttuneita, että elinkeinotuista, joita Suomessa maksetaan vuosittain noin 15 miljardia euroa, löytyisi säästökohteita, joiden vaikutukset olisivat paljon vähemmän dramaattiset kuin nyt esitetyt asiakasmaksujen korotukset yhdistettynä Orpon hallituksen massiivisiin sosiaaliturvan leikkauksiin.

Seuramme yhteyshenkilö näissä asioissa on puheenjohtaja Yrjö Mattila, osoite Koukkutie 4, 17200 Vääksy, puhelin 040-7154166, sähköposti yrjo.mattila@helsinki.fi.

Kunnioitavasti

Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry

Hallitus

Yrjö Mattila Eila Sundman Elias Vartio Tuula Sillanpää Miia And

Puheenjohtaja varapuheenjohtaja II varapuheenjohtaja sihteeri rahastonhoitaja

Marjatta Kaurala Irmeli Virkkula

jäsen jäsen

Lausuntonne todistuksista ja lausunnoista perittävistä asiakasmaksuista.

Huom! tämä kysymys on osoitettu ensisijaisesti hyvinvointialueille. Todistuksista ja lausunnoista perittävien asiakasmaksujen jatkovalmistelua varten hyvinvointialueita pyydetään tuottamaan valmistelun tueksi tietoa hyvinvointialueen antamien todistusten ja lausuntojen määristä sekä niistä saatavista asiakasmaksutuloista. Samalla mahdollisuuksien mukaan pyydämme tietoa alla olevasti eriteltynä:

- Lääkäriinlausunnot ajokorttia varten
- Lääkäriinlausunnot aselupaa varten
- Muut säädöspohjaiset lausunnot ja todistukset (jos tieto jo koottuna)
- Muut (ei-säädöspohjaiset) todistukset (jos tieto jo koottuna).

Lisäksi hyvinvointialueita pyydetään arvioimaan todistuksista ja lausunnoista perittävän asiakasmaksun nykyisen enimmäismäärän suhdetta todistusten/lausuntojen tuottamisen kustannuksiin (maksujen kustannusvastaavuus).

Tietoa tarvitaan, jotta todistuksista ja lausunnoista perittävän maksun enimmäismäärään valmisteltavan korotuksen vaikutukset hyvinvointialueen rahoitukseen voidaan arvioida hyvinvointialueiden rahoituksen turvaavalla tavalla.

-

Mattila Yrjö
Suomen sosiaali- ja oikeudellinen seura ry